

Valašská přísloví

A načiž saně, dyš sněhu není.
 A šak sme enem jednúc na světě.
 Aj čítané ovce kapajú.
 Aj čítané ovce vlk bere.
 Aj každému zutřku je včera.
 Aj starý pes je pěkný, dyš sa přistrojí.
 Aj to nájmenší kuřacko má drápky k sobě.
 Ani bylina sa bez větru nepohne.
 Ani čert není tak darebný, jak ho malujú.
 Ani kočku nedostaneš podruhéj pod necky.
 Baranovi nemajú byť rohy těžké.
 Běda domu, gde poručá kráva voľu.
 Bez chuti, málo ukrutí.
 Błaho di řiti nikemu necpi.
 Bohatým nešmajchluj a před mocným sa neukazuj.
 Cigán praví, že voják je pěkné zvířa, ale zezdaleky sa naň dívat'.
 Cigán praví: "Lepší je jedno leto, než dvě zimy."
 Co čího nech, vyspiš sa jak měch.
 Co je po hodoch, dyš chlāpa nezabijú.
 Co je to za pána, dyš mu trčí z botú slāma.
 Co má keho potkat', toš ho potká.
 Co máme, to zíme, a na nikeho neslāčíme.
 Co máš zest' dnes, zes zutra, co máš udělat' zutra, uděľaj dnes.
 Co nemám, to ně nigdo neukrade.
 Co není psané, není dané.
 Co roba enem aj v klíně vynese, to nestačí chlāp v gréřňāku zvézt'.
 Co starý nastýskāl, to mladý provýskāl.
 Co starý vyhújāl, to mladý probújāl.
 Cuzí chleba zasedā.
 Čěrnā koza třče nebo netřče, bílā zasěj netřče nebo třče.
 Čert hofěru zebere a oltář nechā.
 Čí čeho nech, vyspiš sa jak měch.
 Čím hrnek raz navře, tým aj smrdí.
 Čím plynějši břuch, tým prāznějši hlāva.
 Čím spěšěj sa dívka vydā, tým prv to má odbyté.
 Čím starší strom, tým tvrdší krkoška.
 Čím věcěj do hovna špāřeš, tým věc smrdí.
 Čím věčí pān, tým dalěj od něho.
 Čím větr klātí, to není žādnā oprava.
 Člověk je enem třikrát' divný na světě: dyš sa narodí, dyš sa žení a dyš umře.
 Člověk musí být aj máľu rád.
 Člověka poznāš po řeči.
 Darmo děľat', darmo ležat'.
 De co nājdeš to si nech, aj t'a može stihnút' pech.
 De je jedna ložnica, je moc děcek, de není, ešče věcěj.

De je komín, tam je pec, de sú ludé, tam je řeč, de sú roby, ešče věc.
 De sa kúří kuř! De sa pije, pij! A de sa neco dělá, di pryč, abys nezavazál.
 De ťa rádi majú, nechod' často, de né, nigdy.
 De zalehne pleva, netřeba tam chleba.
 Dělat' si posměšky z chudých lidí je hřích.
 Děti sú od Pámbička a bída přídavkem.
 Divokěj svini sa kula po škuti zešklhne.
 Do dobře zelže, jak dyby pravdu pověďěl.
 Do dojídá doma, nezabijú ho na vojně; do dojídá na vojně, teho nezabijú doma.
 Do hospody ludé musijá ít', aj dyby na súl nebylo.
 Do chce čeho dójít', musí za tým pójít'.
 Do chce všeco věďět', musí dľúho na řiti sedět'.
 Do chce, dycky teho dójde.
 Do moc mľúví, málo udělá.
 Do nabitěj flinty nefúkaj!
 Do sa Boha spustí, Pánbu ho opustí.
 Do sa haňbí, má prázné gamby.
 Do sa radí, nezavadí.
 Do sa s robú zaplance, zle sa odmotává.
 Do sa živí poctivě, žádný nezbohatne.
 Do si mála neváží, po mnohém nech nebaží.
 Do strachy umírá, prďa mu zvónijá.
 Do ťa chce učít' o práci, nech ti napřed' ukáže svoje ruky.
 Do tanečka jak by házáł, do roboty jak by zvázáł.
 Do v pátek zpíve, v nedělu pľáče.
 Dobrá bolest', dyš dá pojest'.
 Dobrá kuchařka, tá enem vařechú dobrého navaří.
 Dobré bydlo hladidlo, zlé bydlo strašidlo.
 Dobré svědomí nade všeco jmění.
 Dobře, že nedál Pánbu svini rohy a býkovi rozum.
 Dobří ludé sa stěhnijá aj na stolci, zľým ani ľavy nestačijá.
 Dochtoři lidi léčijá, slibovica obščastňuje.
 Dokád' pes psovi bľechy vybíře, dotád' sú spoľem dobře, hod' mezi ně kost', hned' jeden druhého odře.
 Dokát' ludé chleba jedli a vodu pili, dycky dobře živi byli.
 Dokel jedna trnka, dycky řitka brnká, dokel jedno ovoce, dycky řitka plpoce.
 Dva hlúpi jedného chytrého uživijá.
 Dyby člověk věďěl o tem, co bude potem!
 Dyby kúň o svojí sile věďěl, žádný by na něm neused'ěl.
 Dyby mladí chtěli a staří ešče mohli, ej to by bylo dobře na světě.
 Dycky je cosi nového, ale máľody dobrého a pěkného.
 Dycky je lepší chváľabohu, než dájipánbu, jak sa praví.
 Dycky je lepší rozmyseľ, než zmyseľ.
 Dycky je věćej lidí, co s člověkem zmiřajú zle, jak tých, co dobře.
 Dyš čert vzál kozu, nech si má aj zvonec.
 Dyš Pánbu dopustí, aj motyka spustí.
 Dyš sem nemoh, moh sem, včil gdyš možu, tož zas nemožu.

Dyš ušanuje, jak by vydělal.
 Ešče aj zutra bude deň.
 G dobrěj studénce vychoděný chodník.
 Galán malovaný, chrbět šmárovány.
 Gde krávy nájvěčej bučijá, tam je nájmeňej mléka.
 Gde sú kravince, sú aj zemňáky.
 Gde vzít' a nekrast'.
 Gdo enem fňuká, néni z Vaľaška.
 Gdo chce, nájde kameň aj na uhrabaněj lúce.
 Gdo má opraty, ten jede.
 Gdo moc číce, ten sa přepečíce.
 Gdo nemá, nedá.
 Gdo sa bójí, moc vystójí.
 Gdo sa bójí, sere v síni.
 Gdo sa má zle, žije dlúho.
 Gdo sa ponáhlá, spěšěj dójde.
 Gdo sa radí, nezaradí.
 Gdo si zmýšlá v jídle, rokú sa nedožije.
 Gdyby né zelá a zemňákú, tož bysme museli jest' samú pľaninu.
 Gdyš dá Pánbú chytré semeno, néni třeba ani majetku.
 Gdyš je roba paničků, už je konec s kravičků.
 Gdyš jest', toš jest', gdyš dělat', toš sa schovat'.
 Gdyš sa topí, má sa jít' k peci.
 Gořalka v létě chladí, v zimě hřeje, ale hladu nezažene.
 Grejcar malé peníze
 Hľady sa ešče nido neposráł.
 Hľava šedivá, řit' bláznivá.
 Hľuché klásky dvihajú hľavy nájvyšěj.
 Hľúpú radu, za řit' kľadu.
 Hľúpý sedlák, hrubé zemňáky.
 Holaj duša, pekľa néni!
 Hoľub je dotěl hoľubjářů, dokél je na jeho střeše.
 Hory sa nezějdú z horama, ale ludé z luďma.
 Hrom do sráča nebije.
 Chceš ji byt' panenků, neléhaj pod halenkú.
 Chľúba na ulici, hovno v truhlici.
 Chťěl byt' bohatý, ostál chľupatý.
 Chudoba cti netratí, ale ani nepřídá.
 Chudobní ludé musijá mět' cenu aspoň sami mezi sebú.
 Chybovat' je ludské a přiznat' sa k chybě je chľapské.
 Jak sa negdo ohne, utěkaj, třeba zdvíhá kameň.
 Jak svini narostú rohy, tož je to nájhorší hovado.
 Jak věříš, tak ostane.
 Jaká poščávka, taká oplátka.
 Jaksi bylo, jaksi bude, dyš sa bere, nepřibude.
 Jaký kraj, tak sa stroj.
 Jaký oheň taký dým, jaký mľynář taký mľýn, jaký tata taký syn, jaké dřevo taký klín.

Jaký pán, taký krám, takového koňa mám.
 Jaký šel, takú potkál.
 Je lepší hladý umriť, než odprodať kus pola.
 Je lepší nedy kameňa v kapsi nechať.
 Je v něm dobrého, jak v kuřinci medu.
 Jedna sklénečka spláchne tisíc chmúr.
 Jít k dochtorovi, to je haňba.
 Každá čaja svého obyčaja.
 Každé hrabě hrabú k sobě.
 Každému sa stane podla jeho víry.
 Každý oře, jak može a vláčí, jak stačí.
 Každý smrdí jak može a chce.
 Kemu česť, temu česť, musí mu byť daná, ale do chomúta patří enem sláma.
 Kerá koza mečí, dává málo mléka.
 Kerá roba grýčná v tanci, tá aj doma sa má k práci.
 Kerá roba nekúří, zmýšlá na spanščení.
 Klubko po niti nájdeš.
 Kolěj razú bych rači dva buky zetnúl, než sa raz holíl.
 Koža piła, koža trp!
 Křivák má měť každý svůj.
 Kupuje masnicu a krávy nemá.
 Kurva kurvě řiť neurve.
 Łaciné maso psi žerú.
 Lehko nabýl, lehko pozbyl.
 Lepší je dvakrát sa najesť, než jednúc byť hladný.
 Lepší je rozmyseľ než zmyseľ.
 Lepší roba v gaťoch než chľap v sukni.
 Lepší škaredě mľúvit, než pěkně klebetit.
 Ludé dycky lutujú enem teho, gdo o to nájmeňej stójí.
 Ludé nemajú rozum, že neumírú, hrobař aby umřel hladý.
 Maľá žaba sa veľkéj vody nebójí.
 Maľé děcka jijať tatovi chleba, veľké rozum.
 Měli a nemajú a neměli a majú.
 Měť sa zle a ešče byť smutný, to stójí za psí šček.
 Mľadá roba je pěkný obrázek, kerý má ale měňavú barvu.
 Mľča všeko přehádaš.
 Mľčením neuškodíš, ba řečama enem haňby dójdeš.
 Mľúví jak by mňel košulu z púlky łokťa.
 Moc rob v chaľupě, učiněné pekľo.
 Modli sa, nemodli sa, z prázněj mise nenajíš sa.
 Mus je veľký kus.
 Na blázny netřeba hnoja vozit.
 Na horké šišky není třeba náhlit.
 Na močáře čardáš netancuj.
 Na posraného aj sráč spadne.
 Nahého skoro vyzvlečeš.
 Nájlepší chleba sú zemňáky.

Nedá sa každý v kožuše do vody vehnať.
 Nedělní práca v nic sa obracá.
 Nehleď na krásu, tá je do času.
 Nech by píľ aj bíľ, enem dyby býľ.
 Nech je pacholek kerý chce, kúň jednak musí pjať.
 Nech si enom každý zametá svoju náspu.
 Nech si křivo chodí, enem dyš rovno tancuje.
 Nechsi neprší, enom dyš kape.
 Nejsú dycky hody, negdy ani podhodky.
 Nekemu voní práca, tajak psovi paprika.
 Nekeří sú čerti, ani sa nemusijá přestrojovať.
 Nemá-ji roba v hubě fajku, tož mele pantem.
 Nemíšaj sa mezi otruby, nebudú to svině žhrať.
 Néni človíčka, aby u něho nebyła chybička.
 Néni horší, dyš je zle, ale dyš to dlúho trvá.
 Néni kostelíčka, aby v něm nebylo kázáníčka.
 Néni tak zle, aby nemohlo byť horší.
 Néni ten přítel, do ťa na hody pozve, ale ten, do ti v bídě pomože.
 Nesor z vody na most.
 Neščestí nechodí po horách, ale po ľud'och.
 Neščestí táhne párem.
 Nešči proti větru.
 Neškodí pěknú pěsničku dvakrát' zazpívať.
 Nevěř prorokom, ale enem svojím rukám.
 Nežgáraj do osí, nedajú ti medu.
 Nigdo navěky, nerozdavováľ paščeky.
 Pamatuj člověče na to, že si popeľ a blato!
 Pámbu dobre ví, co má děľať.
 Pán daleko, Búh vysoko.
 Pánbu voľky a čert spolky.
 Páni jedú po slově, jak sviňa po hovně.
 Pánom do řiti nelez!
 Pánom Pánbú dáľ, chudobným enem slúbíľ.
 Pánom sa pravdú nezavděčíš.
 Pánská nemoc, chudobného zdraví.
 Panský zvyk, sviňský obyčaj.
 Papír súdí.
 Peníze hledajú zasěj peníze.
 Pes psa nehryze.
 Pľanej pýchy je ve světě věcěj, jak dřeva ve forotě.
 Po hodoch přídú podhodky a po podhodkoch prázný míšek.
 Po svatém Jáně přestanú ptáci zpívať a zeliny ztratíja svoju léčivú moc.
 Po voľovi nemožeš chtěť věcěj jak kus hovězího.
 Pod nízkým tľem vysoko neskákaj.
 Pod voľem tela nehledaj.
 Pohančeněj kaše nepřemastíš, grýčnú cěrku nepřetančíš, hospody nepřebudeš.
 Pověďa po pravdě: nestojí to za řeč.

Pověz robě děvča, aj ti peněz poščá.
 Povidál už Puchlík strýc: do rozhazuje, nemá nic.
 Pravda sa musí zjaviť.
 Prázdným měchem čerta nezabiješ.
 Proto sa cěrky do vdavek ženú, aby si užily bídy.
 Před Jánem roste všecko, dyby kladivem zatlúkál, a po Jáně nic nechce rúst', dyby kléščama potahováł.
 Při kom Pánbu, při tom všeci svatí.
 Ptáka poznáte po pěřú, člověka po řeči.
 Rači sa doma dobře vyspat', než na muzidze nohy vystát'.
 Roba a pes, majú byť pořád' doma.
 Roba je roba a čert je čert.
 Roba mluví tedy, dy nemá.
 Robu nebij, ale čagan z ruky nigdy nepúščaj.
 Roby sú jak žaby, při hruběj vodě nájvěcéj skáčú a kúlú očama.
 S čertem zle, bez něho ešče horší.
 S hlúpým sa nerad' a psa proti srsti nehľad'.
 Scaní bez prdú, je jak láska bez mrdú.
 Se zasopleným sa nenajíš a s hlúpým nedomluvíš.
 Sedlákovi dycky motyka z řiti trčí.
 Schovaj na dno, nájdeš snadno.
 Skřivánek musí na Hromnice vrznúť, aj dyby mjěl zmrznúť.
 Skúpý do pekla stúpí.
 Slábý sa aj při sraní zapotí.
 Slibovica na svět přišla, aby starost' z hlavy vyšla.
 Snadněj sa vyjede, dyš nedo potlačí.
 Snadno sa sere, dyš druhý tlačí.
 Spravedlivý že třikrát' po sobě zapškne.
 Stará baba, nový řemeň: až na věky věkú amen!
 Stará panna sa hádá aj s metlú.
 Sto husí, aj vlka udusí.
 Strach je veliká věc!
 Svět je peklo a lidé sú čerti.
 Širokému každý v cestě stójí.
 Švec Boha nezná, kopytem sa žehná.
 Tam zle, tu zle, dyš néni v uzle.
 Ten gdo umí dělá, gdo neumí, káže.
 Ten, gdo si myslí, že bude trhat' enem rúže, dysik sa aj upchne.
 Tí co psali, takéj řhali.
 To je jagživo: peníze hledajú zas peníze.
 To je také pravda, jak bleši kašel.
 U vdovy chléb hotový.
 Uder tak, abys nemusél podruhéj!
 Utečeš, ale řiti neuvlečeš!
 V křaplavý zvon nezvoň, vlka na chromém koni nehoň.
 Vaľach aj gdyš pije moc, nigdy nepije dost'.
 Vaľach má umřít' při rozumu, v papučách a s vaľaškú v ruce.

Vaľach sa napije, Vaľach sa pobije, ale nekrade.
Vaľach, ten nebude nikdy vodu piť - v tej si nedy enem možú roby nohy myť.
Vaľaši, nedajme sa!
Večér sú tí zhnili pilní.
Velice na Vaľacha môže žiadny nekšókať.
Veľ enem svojim rukám.
Veľte, ludkové, šak ten svet včilěj není už tajak gdysi.
Veseľá myseľ, okradený dochtor.
Viděľa žaba koňa kuť, tož takéj zdvihľa nohu.
Vlastní hovno nesmrdí.
Vlk má kozuch pěkný, ale nerád ho dává.
Vlk umí ovečku až aj rozbečať.
Všeci ludé všecko vijá.
Vúla boží všecko zlomí.
Vúla boží, moc panská.
Z hovna bič neupleteš.
Z chudých ludí si děľať posměšky, to je velký hřích.
Z pustěj stodoły nevyletí chyba sova.
Z vysoka sa padá huboko.
Žiadny neví o tem, co bude potem.
Zastara bylo všecko ináč.
Zdravé jabko sa dycky zkazí od zhnileho.
Ze zelé sa uši hore držá.
Zelé a zemňáky, smradlavé spodňáky.
Zelé je najlepši devětkrát zhřivané.
Zemňáky napřed sa kopú, až potem jijá.
Zima bez sněhu, je jak tanec bez muzigy.
Zlatník má rád zlato, sviňa blato.
Zlú ľatú nezaľáčeš zľej šaty.
Zlý súsed, metľa boží.
Zlým zľého nezaľáčeš.